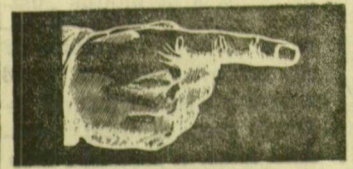


Sok vendége van Szegednek az ünnepi hetek idején, lépten-nyomon fényképező, nézelődő, vásároló idegeneket láthatunk. Felbontott burkolatú utcáink, a terelőutak, építkezéseink nekik sem okozhatnak sok örömet, de mint azt képsorunk is bizonyítja, találnak még sok mindent szép városunkban, amit érdemes megnézni, lefotózni, vagy megvásárolni. Galgahévízi sokszoknyás asszonyokat, pécsi bányászokat, győri munkásokat, pesti diákokat örökített meg Somogyi Károlyné képsorával, akik panorámabusszal, vagy gyalogosan ismerkedtek városunk látványos látnivalóival.



## A közművelődés helyzete és továbbfejlesztésének feladatai Csongrád megyében

A megyei pártbizottság állásfoglalása

A Magyar Szocialista Munkáspárt Csongrád megyei bizottsága 1974. július 28-i ülésén — a Központi Bizottság határozata alapján — elemezte a megye közművelődési helyzetét és meghatározta a továbbfejlesztés feladatait.

1.

A szocializmus építése a lenini értelemben vett kulturális forradalom továbbfejlesztését, az emberek szocialista tudatának kialakítását és erősítését követeli meg. A szocialista társadalom felépítése nemcsak gazdasági, hanem ideológiai és kulturális téren is folyik. A művelődés, a kulturális élet fontos ideológiai feladata: elősegíteni a szocialista életfelfogás és magatartás győzelmét a burzsoá ideológia, a kispolgári létezéselmélet és életmód, a viszályzó szokások és hagyományok felett. A szocialista közművelődés legfontosabb feladata a dolgozók általános és szakmai műveltségének, gondolatvilágának és magatartásának szocialista társadalomépítő munkánk mai és jövőbeni követelményeinek megfelelő, sokoldalú fejlesztése.

Szocialista társadalomépítő munkánk új, magasabb követelményei, szocialista tudatformáló tevékenységünk időszerű feladatai tették szükségessé a közművelődés átfogó vizsgálatát és a továbbfejlesztésre hozott párhuzamos megfontolásait. A Központi Bizottság 1974. márciusi határozata méltán hangsúlyozza: „A közművelődés nem szűkíthető le a kultúra, a műveltség terjesztésére, közvetítésére; fontos feladata a szocialista életmód, életforma és magatartás kialakításának segítése, a szocialista eszmékkel való értelmi-érzelmi azonosulás, a közösségi szellem, a cselekvő erő, a közéleti aktivitás fejlesztése.” A közművelődés magában foglalja a korszerű ismeretek nyújtását és a kultúra alkotásainak megismertetését. Aktív folyamat a tudás és műveltség egyénileg és főleg közösségekben végzett gyarapítása; a szocialista tudat erősítését szolgáló tevékenység; a tömegek öntevékeny mozgalma.

A közművelődés mindenekelőtt a művelődési intézmények, a tömegkommunikációs eszközök és a társadalmi szervezetek kulturális nevelőmunkája révén valósítható meg. Szervesen épít a társadalom fejlődő szükségleteire, az egyén, és a csoportok műveltségét az öntevékenység állandó erősítésével szélesíti. A tudományos-technikai forradalom kibontakozása új és nagy feladatokat jelent a közművelődésben is.

A gazdasági építő munka emberi feltételeit, a szocialista humanizmus céljait szolgáló művelődési lehetőségek jobb megteremtése a közművelődési tevékenység fontos feladata.

A szocialista közművelődés segít megvalósítani az egész társadalom erkölcsi, politikai egységét, hozzájárul ahhoz, hogy a tömegek megértsék és magukévá tegyék a munkásosztály társadalmi és politikai céljait és tevékenyen vegyenek részt megvalósításában.

2.

A közművelődés megyei feladatainak kijelölésekor az általános tényezők mellett azokat a sajátosságokat is számításba kell vennünk, amelyek megyénk társadalmi és települési struktúrájából következnek. A közművelődés súlypontját az elkövetkező időszakban területileg a városokra és a nagyközségekre, társadalmilag pedig elsősorban a *nagyüzemi munkásokra* és az *ifjúságra* kell koncentrálni. A közművelődési tevékenység ilyen irányú orientálásához szervesen kapcsolódó továbbfejlesztést kell megvalósítani megyénk közművelődési intézményhálózatának területén is, illetve a tanyákon a „mozgó objektumok” (mozi, könyvtár) hatékonyságát kell növelni. A közművelődés objektív feltételeinek és egész tartalmi tevékenységének „városi-nagyközségi” orientációját indokolja az a nagyméretű társadalmi, strukturális átrétegződés, amely megyénk fejlődésében végbement. Napjainkban a megye lakosságának közel 70 százaléka a városokban és nagyközségekben él, a városi lakosság száma, elsősorban Szegedé tovább emelkedést mutat. A munkásság számaránya mintegy 12 százalékkal emelkedett, a parasztság számaránya 17 százalékkal csökkent. Ugyanakkor a megye lakosságának mintegy 20–25 százaléka még a községekből jár dolgozni városi munkahelyére.

Mind a tanácsj szervek, mind a társadalmi és tömegszervezetek közművelődési tevékenységét ennek megfelelően kell tervezni és megvalósítani. A városi és a falusi közművelődési munka eddigi merev szétválását meg kell szüntetni, ez azonban nem jelentheti a falusi és a tanyai lakosság művelődésének csökkenését, elhanyagolását.

A tanyai, falusi lakosság elsőrendű művelődési bázisát a termelőszövetkezetek, a helyi tanácsok és intézményeik jelentik. Hatékonyabb együttműködésel,

az anyagi és személyi feltételek koncentrációjával arra kell törekedni, hogy fokozatosan felszámoljuk a tanyai, falusi lakosság művelődésében tapasztalható elmaradást.

A munkások és az ifjúság politikai-szakmai műveltségének és megyénk egész lakosságának művelődésében jelentős szerep vár Szeged szellemi bázisára, Csongrád megye művelődésének centruma Szeged. A város közművelődésének jelentős fórumai a Nemzeti Színház, a szabadterj játékok, a művészeti alkotóműhelyek, a könyvtárak, a sajtó és a különböző művelődési objektumok, felsőfokú tanintézetek, Szeged és megyénk városainak értelmiségi rétege — mindenekelőtt a pedagógusok — hatékonyan részt vesznek a megye közművelődésében.

A következő időszak új igényt támaszt mind az ifjúsággal, mind a felnőtt társadalommal szemben. A gazdasági és a kulturális élet minden ágában folytonos művelődésre, képzésre és önképzésre lesz szükség. Egyre nagyobb szerepet kap a közművelődés iskolapótló, iskolát kiegészítő szerepe. Ennek feltétele a közoktatás és a közművelődés átgondolt egymásra-épültsége. A közművelődést az oktatásra épülő folyamatnak kell tekinteni. A távlati fejlesztési koncepció reális lehetőségei alapján kell továbbfejleszteni megyénk közművelődési hálózatát. A három alapvető intézménytípus — művelődési ház, könyvtár, mozi — döntően városi, nagyközségi szinten igényel továbbfejlesztést. Elsősorban az új városrészek és a munkáslakta peremkerületek művelődési feltételeit kell fejleszteni. Meg kell gyorsítani az olyan komplex művelődési objektumok építését, amilyen a Szeged megyei városi tanács Tarján-városrészen kíván létrehozni. Szorgalmazni kell a közös fenntartású objektumok megteremtését. A közművelődés megyei feltételeinek javítása a rendelkezésünkre álló anyagi erőket koncentrált felhasználásával történjék.

3.

Magyánk közművelődésének alapvető feladata a *munkásműveltség* emelése, elsősorban a megye üzemeiben és szocialista brigádjaiban kialakult művelődési formákra és kollektívákra építve. Annak érdekében, hogy az alkotó munkájában örömet lelt munkásnemezdek felnevelésén eredményesen dolgozzunk, sokoldalúan kell bemutatni a munkáspálya felkészültséget igénylő kö-

vetelményeit, örömeit és gondjait.

Ebben a munkában fontos feladat vár közoktatási intézményeinkre, a Megyei Pályaválasztási Tanácsadó Intézet és a közművelődés szakembereire. A munkásság szakmai, politikai és általános műveltségének emelésében döntő fontosságú a munkahelyek gazdasági vezetésének szerepe. A gazdasági vezetés feladata, hogy foglalkozzon az üzemi munkásainak folyamatos művelődésével. Ebben a munkában mindenekelőtt az üzemek kommunista szakemberei járjanak élen.

A munkásműveltség fejlesztésének feladatait meg kell fogalmazni a kollektív szerződésben. Az üzemi pártszervezetek, a KISZ és a szakszervezetek ellenőrzik és követelik meg a gazdasági vezetőtől a közművelődési munka konkrét anyagi-szakmai támogatását. A közművelődés nyújtson segítséget ahhoz, hogy a szocialista brigádok kulturális tevékenységében az esetenként sok, de formális vállalat kevesebb, de tartalmasabb, a műveltségközpontot elősegítő forma váltsa fel. Ennek érdekében a Megyei Művelődésügyi és Módszertani Központ a szocialista brigádok művelődési vállalat-sainak módszertani segítségével kiemelten foglalkozzék.

Az anyagi eszközök koncentrált felhasználásával javítani kell a munkásszállások kulturális ellátottságát, az üzemi könyvtárak állományát, bővíteni a kulturális lehetőségeket. A megyei legkiemelt nagyüzemekben függetlenített kulturmunkások beállítására szükséges a közművelődési munka üzemen belüli irányításának javítása érdekében.

A dolgozók szocialista művelődési közösségeinek kialakítását a munkahelyi kínálja elsődlegesen. A közművelődés munkásainak fokozott figyelmet kell fordítani a munkahelyek művelődési formáinak megteremtésére és a már meglévő (szocialista brigádok, klubok, szakkörök) színvonalasabb közművelődési tevékenységének támogatására.

A színvonalasabb közművelődési munka az anyagi eszközök koncentrált felhasználását és a közművelődés személyi feltételeinek hathatós támogatását igényli. A dolgozók munka- és életkörülményeinek folyamatos fejlesztése eredményeként a főbb népgazdasági ágakban általánossá vált a 44 órás munkahét. A felgyorsult lakásépítkezést sokat javított megyénk dolgozóinak lakáshelyzetén. A nagyarányú lakásépítést, az új városrészek kialakulását — főleg Szegeden — csak lassú ütemben követte a lakóhelyi közösségek művelődési formáinak kibontakozása és a művelődési feltételek megteremtése. A lakóterületi klubok és sportpályák kialakításában a közművelődési szervek, a KISZ kezdeményezzenek többet, építsenek a társadalom cselekvőkészségére. Emellett a közművelődés területi feltételeinek jobb megteremtése a megye üzemeinek és intézményeinek hatékonyabb támogatá-

